

Jaka trudno charakteryzuje współczesną innowacyjną poezję polską? Jak powinniśmy czytać „trudny” wiersz? Te pytania stoją w centrum projektu „Innowacyjne poetyki na przełomie XX i XXI wieku”.

Jednym z najważniejszych powracających obecnie tematów w opisie literatury XX i XXI wieku jest spór o tzw. trudną poezję, który w tradycji polskiej określane bywa sporem o tzw. poezję niezrozumiałą. W jego ramach funkcjonuje podział na poezję mainstreamową (poezję jednoznaczną i łatwo dostępną sensu) oraz awangardową poezję eksperymentu, zabawy znakiem, radykalnych gestów, zapraszając odbiorcę do gry i aktywnego współtworzenia znaczenia. Przy czym o ile poezja mainstreamowa ma swoje stałe konceptualizacje (przede wszystkim bazujące na retoryce wzruszenia, romantycznej proveniencji teorii ekspresji poetyckiej), o tyle dyskusje nad zasadnymi konceptualizacjami poezji powracającej awangardy okazują się wyjątkowo aktualne i wciąż otwarte.

Ten projekt stawia sobie za cel podjęcie krytycznego namysłu nad kategoriami (takimi jak eksperyment, innowacja, radykalne/trudne poetyki), które mogłyby funkcjonalnie opisywać różne zjawiska, składające się na problematyczne powroty awangardy w polskiej poezji najnowszej. Przy czym ów krytyczny namysł prowadzi do zaznaczenia możliwości uniknięcia „presji absolutnego nowatorstwa i oryginalności”.

Główne tematy badawcze to:

1. awangardowe, innowacyjne, radykalne, eksperymentalne, trudne poetyki
2. poezja konkretna i neokonkretna, a także wizualna prozodia we współczesnej poezji
3. tzw. poezja nowych dykcji
4. liberatura i e-liberatura
5. polska alternatywa od przełomu lat 80. i 90. – gł. Grupa Totart, ale także zjawisko wideopoezji
6. poezja cyfrowa
7. późny (radykalny) modernizm – status współczesnych studiów modernistycznych

Dajcie się zauważyć wyraźna zmiana w polskiej poezji na przełomie XX i XXI wieku – wynikająca nie tylko z przełomu ustrojowego roku 1989, ale z rewizji, które zaproponowali poeci forsujący w swoich projektach artystycznych innowacyjne poetyki – domaga się szczegółowego i wszechstronnego opisu. Tak próbujemy podejść w tym projekcie.

Rezultaty badań naukowych prowadzonych w ramach projektu będą w stanie – z jednej strony – skutecznie zaprezentować literaturę polską XX wieku (takie dzięki nowatorskiej interpretacji zasadniczych zjawisk polskiej, „trudnej” poezji), z drugiej zaś – włączyć się w rozpoznanie statusu współczesnych studiów nad późnym modernizmem w światowych studiach modernistycznych.

Wszystkie rezultaty tego projektu badawczego mają szansę wpłynąć na dalszy rozwój nauki, w sposób zasadniczy zmieniając perspektywę, z jakiej współcześnie konstruowane są historycznoliterackie obrazy eksperymentalnej literatury późnego modernizmu.